

Les possibilitats d'interactivitat i de comunicació d'Internet augmenten cada dia, fent que milions d'usuaris connectats globalment per les mateixes eines inventin noves formes d'expressar-se. Ara el podcasting promet canvis en la manera de fer i d'escoltar la ràdio de tota la vida ja que qualsevol persona pot crear els seus programes radiofònics i aconseguir audiències que ja es compten en milers. Però també permet que les emissores convencionals ofereixin els programes en format MP3 per tal de ser escoltats quan es vulgui i on es vulgui. La SER i la COPE ja s'han apuntat al podcasting.

Podcasting, una altra manera d'escoltar la ràdio

Karma Peiró
Fotos: Lourdes Segade

Quan es parla del creador del podcasting, tothom cita Adam Curry, un presentador de la cadena MTV i empresari d'Internet. Segons explica a la Xarxa, el contacte amb molta gent gràcies al seu *weblog*, *The Daily Source*, li va fer pensar en la possibilitat de crear un programari (l'iPodder) que donés veu a les paraules escrites. El va posar gratuït a Internet fa un any i ja l'han descarregat més de mig milió de persones. Ja hi ha més de cinc mil podcasts en anglès especialitzats en temàtiques molt diverses o dedicats a retratar realitats quotidianes de qualsevol part del món.

Ara, Adam Curry és tan popular que quan menciona un podcast d'algú altre, es doblen el nombre de descàrregues només per haver estat recomanat per ell. A la revista *Wired* Curry explica que el seu programa diari l'enregistra sovint des del cotxe connectant l'ordinador portàtil a la bateria de l'encenedor i un micro. Després el penja al seu *weblog* i més de cinquanta mil persones l'escolten. Aquesta popularització ha estat un dels principals motius pels quals les emissores de ràdio convencionals s'hagin apuntat a convertir els programes de més audiència en fitxers de MP3. La BBC ho va fer el passat octubre amb el programa *Fighting Talk* i, al desembre, la Canadian Broadcasting Corporation (CBC)

va introduir *Nerd*, dedicat a les noves tecnologies i realitzat pel periodista Tod Maffin. En només tres mesos, *Nerd* amb una audiència per les ones d'un milió de persones, va aconseguir que el seguissin unes cinc mil per mitjà del podcast. Maffin creu que la capacitat d'expressió i de comunicació que permet aquesta tecnologia pot revitalitzar la ràdio. "Ciutadans anònims estan difonent els seus interessos amb unes eines de gravació senzilles, un programari gratuït (compatible PC, Mac i Linux), i una connexió d'Internet ràpida. Igual que van fer el *bloggers* (blocaires) fa uns anys amb el text, aquesta gent comença a canviar la naturalesa de la ràdio".

En uns mesos, la BBC i la CBC han aconseguit tanta fidelització que ja oferten més de trenta programes entre les dues. Alguns pensen que es tracta d'una moda passatgera, però un informe del passat mes de març del Pew Internet and American Life Project, diu que uns vint-i-dos milions de nord-americans tenen un reproductor MP3 i més de sis milions han escoltat algun cop un podcast. Una vegada passada la primera fase de proves de la majoria de cadenes comercials nord-americanes, ja pensen en fer rendible el podcasting. El talk show de Rush Limbaugh, seguit per 20 milions d'oients, ha començat a oferir els seus podcasts per 50 \$ l'any.

La ràdio convencional troba competidors a la Xarxa. El podcasting amplia els horitzons d'aquest mitjà radiofònic.

PODCASTS A ESPANYA

Es calcula que a Espanya hi ha uns seixanta podcasts amb un contingut molt divers: des de tecnologia, música, receptes de cuina, cinema, ciència, energies renovables, etc. El que no se sap encara és quanta gent els escolta.

Als Estats Units hi ha 22 milions de persones que ja disposen d'un reproductor MP3 i més de sis milions han escoltat un podcast

Per aquest motiu, des de la pàgina web *Podcast-es.org* s'està impulsant el primer estudi sobre el *Podcast* per aconseguir dades fiables sobre l'impacte i la força d'aquesta tecnologia a Espanya.

José A. Gelado va ser el primer en tenir un podcast al nostre país. Es va estre-

nar l'octubre de l'any passat, amb el programa setmanal *Comunicando*. "Està dedicat a la tecnologia quotidiana, explicada de forma senzilla, amb una especial atenció a l'oci electrònic, a Internet, la música de lliure distribució i el programari lliure". Gelado té 12 anys d'experiència com a locutor en diferents ràdios convencionals i comenta que fent podcast se sent, per primera vegada, realment lliure. "Em vaig animar a fer *Comunicando* pel que suposa controlar tots els aspectes d'un programa. El millor de l'experiència és la forma de connectar amb els oients. I, el millor és que, demà, aquest oient pot ser el creador d'un altre podcast". Gelado viu a Àvila, i la seva parella, Nieves Peña,

Un any de vida

El podcasting és un fenomen que va començar fa just un any als EUA. El seu terme s'agafa de la contracció de dues paraules: iPod (aparell reproductor de fitxers d'àudio en MP3, els que es descarreguen per Internet) i *broadcasting* (radiodifusió). Pot semblar una tecnologia incipient, però no han parat de créixer el nombre de podcasts ni els seus seguidors. Molts dels aficionats ja parlen d'un gènere radiofònic nou sorgit de la interacció que es produeix a Internet. En realitat, és una derivació dels *weblogs*, on tothom pot escriure a la Xarxa el que pensa amb eines senzilles de publicació.

porta un altre programa anomenat *Guisando*, dedicat a receptes de cuina. Segons explica, és la versió podcast dels consells d'una mare al seu fill quan se'n va a viure sol. Les xifres de descàrregues dels darrers *Comunicando* demostren que hi ha una mitjana de 2.000 oients per programa, tot i que en alguns casos han arribat als 7.000. L'au-

Des de casa seva, algunes persones han aconseguit elaborar programes a la xarxa que ja compten amb milers d'oients.

diència de *Guisando* ja passa de les 1.000 persones. L'estudi de gravació és una habitació de casa seva, equipada amb un ordinador, connexió ràpida a Internet, un bon micro i un programari lliure i gratuït anomenat Audacity. "A l'hora d'enregistrar fem el possible perquè soni amb qualitat perquè després s'escoltarà amb auriculars des d'un reproductor MP3", diu la Nieves Peña.

Un dels avantatges dels podcasts és que l'oient escolta exactament el que l'inter-

Segons els seus autors, el podcasting permet una llibertat creativa i de continguts que no es dona en els mitjans convencionals

essa, pot aturar el programa, avançar-lo, o deixar-ne el final per a més tard sense perdre's res en cas d'alguna interrupció. En Pau Oliva és el creador del *podcasting POF*, un dels pocs que es troben en català. "A la ràdio i a la televisió tens interrupcions publicitàries i si et truquen per telèfon et perds un tros del contingut". *POF* està dedicat a comentar les notícies que interessin l'autor, de forma amateur, i no segueix una periodicitat. "Un cop a la setmana em passo els podcasts que m'interessen de l'ordinador al reproductor MP3 i els escolto de camí a la feina".

El cas de Daniel G. Cañete és un altre bon exemple: ell i l'Adam Porter fan el *podcast Oilcast*. Tots dos són periodistes, viuen a Catalunya i són especialistes en el tema de l'energia i del petroli. Preparen dos programes per setmana i els fan en anglès. "Parlem de l'actualitat dels mercats energètics, amb un ull cap a la geopolítica i el

petroli". Cañete reconeix que la diferència fonamental amb la ràdio convencional és la llibertat creativa i de continguts que permet

el *podcasting*. "Encara que en el nostre cas hem escollit una fórmula més aviat convencional, podem parlar del que volem i com volem".

Un dels podcasts més seguits, en parla hispana, és el *Bloguipodio*, que es va estrenar el passat mes de febrer. Els seus creadors resideixen a Washington i bona part dels 15.000 oients que té són hispanoparlants. "El *podcasting* trastorna completament el model convencional de la ràdio en donar la possibilitat al ciutadà de crear el seu propi programa i distribuir-lo, a un cost molt baix, a milions de persones per Internet", diu Nicolàs Guzmán.

PREPARANT-SE PER A LA SORTIDA

Segons estudis de mercat de la consultora GfK, només a Espanya es vendran enguany més de dos milions de reproductors MP3. Un informe assenyalava que ocupem el quart lloc europeu de vendes després de Gran Bretanya, Alemanya i França. La contínua reducció dels preus i l'augment de l'oferta de models, amb noves funcionalitats, són els principals motius d'aquest espectacular creixement. Algunes emissores de ràdio convencionals del nostre país també estan

El repte tecnològic d'Espanya

Segons les dades de la Comissió de Mercats de les Telecomunicacions (CMT), a Espanya hi ha un total de quatre milions de llars connectades a Internet amb la banda ampla, el que suposa només un percentatge del 10% de la població.

Una de les conclusions del primer esborrany del Pla de Convergència amb Europa, realitzat pel Consell Assessor de les Telecomunicacions (CATSI), és que Espanya necessita elaborar un pacte d'Estat per així poder coordinar les diferents accions disperses de ministeris i comunitats autònomes pel que fa als temes d'innovació i tecnologia.

Sempre que es parla d'incorporació a la Societat de la Informació a nivell europeu, figurem en les darreres posicions (el número 12 de 15), només per davant d'Itàlia, Portugal i Grècia. Les accions de l'anterior govern del Partit Popular, com foren l'Info XXI o España.es van resultar infructuoses i van retardar més l'avenç que havíem de fer.

Tecnologies com el *podcasting*, la veu IP (fer trucades telefòniques per Internet amb un estalvi considerable de costos), la ràdio i televisió per IP, la Televisió Digital Terrestre (TDT) o la Digital Audio Broadcasting (DAB), entre altres, les acabarem tenint a casa aviat sempre i quan l'Estat espanyol aconsegueix sortir-se del "clot tecnològic" en el qual està ficada i que cada dos per tres recorden les estadístiques.

La tecnologia que ve

Els creadors de podcasting estan convençuts que aquesta tecnologia és tota una revolució per les possibilitats de comunicació que concedeix a cada ciutadà.

En els propers anys veurem com moltes de les tecnologies que ara tenim només a l'abast de la imaginació s'acabaran popularitzant. Sembla que hi haurà una unificació d'aparells, compatibles amb totes les eines de creació, que ens oferiran múltiples possibilitats per estar informats i comunicar-nos des de qualsevol lloc i en qualsevol situació. "Caminem cap a una societat en la qual hi haurà dos models de ciutadans: un que farà servir les tecnologies digitals de forma secundària (la TDT serà la TVE1 dels anys cinquanta); i, l'altre, serà el que farà servir la televisió IP i la informació "a la carta" en qualsevol format", afirma Vicent Partal, director de Vilaweb.

De la mateixa opinió és Carles Vallver de RAC1. "La ràdio a la carta IP", ens permetrà escoltar-la des d'un telèfon mòbil o una agenda electrònica, equipada amb tecnologia UMTS i connexió a Internet. Podrem estar al Japó i sentir RAC1!". D'altra banda, Cinto Niqui afirma que el gran ús de la Internet radiofònica serà quan la puguis consumir en moviment. I García-Lastra, de la SER, afegeix que la digitalització seguirà endavant i que portarà canvis en les estructures internes de cada mitjà. "En el futur, haurem d'estar molt atents a dues paraules: interactivitat i personalització".

fent proves per començar a oferir podcasting. La SER va ser la primera en ofertar-lo als seus oients, el passat mes d'abril. José María García-Lastra, director de gestió de continguts, diu que és una forma més d'arribar a la gent. "Entenem que ens trobem en un procés en el qual la ràdio ha d'adaptar-se als nous temps i aquests són totalment digitals". Actualment, la SER té en podcast el darrer butlletí informatiu, i els programes *El Llarguero* (dedicat als esports), *SER Digital* (dedicat a les tecnologies), la crítica de Teófilo Negrófilo del programa *El Cine* i les millors entrevistes diàries del matinal *Hoy por hoy*. Alguns programes de la COPE i els butlletins informatius de Radio Andalucía també s'hi han apuntat.

No obstant això, continuen sent excepcions dins el marc radiofònic nacional. A Catalunya, la COMRàdio, RN4,

La SER i la COPE ja participen d'aquest fenomen, mentre que algunes ràdios catalanes estan fent proves o es plantegen la inversió

RAC1 i Catalunya Ràdio estan fent proves o s'estan pensant si realment val la pena invertir-hi temps i personal en adaptar els seus programes a formats MP3. "Ens estem adonant que hi ha una evolució de l'audiència, cada dia hi ha més gent que accedeix a la ràdio per Internet i s'està produint un boom al voltant de l'MP3", reconeix Joan Catà, coordinador de *COMRadio.com*. "No podem ser aliens a aquesta onada. Per això volem començar a provar a partir de la nova temporada d'hivern", afirma.

En canvi, s'gona Carles G. Vallver, responsable d'I+D de RAC1, encara no està del tot clar si realment el podcasting serà útil o no a l'oient. "Vam posar la ràdio per Internet des del primer dia que vam emetre, ara fa

cinc anys. I funciona molt bé: hem arribat a aconseguir 2.000 oients simultanis en el programa *Minoria Absoluta*. I això ja és molt! Poc després, vam ofertar la ràdio a la carta (programes en diferit), i també funciona. Suposo que, a la llarga, acabarem oferint podcasting, però no sé si hi ha tanta gent que tingui un reproductor MP3 a Catalunya com per escoltar-los".

D'altra banda, Jordi Català, responsable d'audiències i serveis digitals de Catalunya Ràdio, opina que sí cal incorporar el podcasting, encara que abans tenen altres prioritats com ara tancar el nou web, o seguir destinant recursos a la ràdio digital. Cap a l'octubre, tenen la intenció de començar a fer proves amb el podcasting. "La tecnologia ens està oferint moltes possibilitats que no som capaços d'assumir. Entre tots anem provant a veure què resulta. El mateix està passant amb la ràdio digital.

S'està tirant endavant, però ningú sap realment cap a on ens portarà".

Malgrat això, destaca la importància de la ràdio per Internet, on arriben a tenir una mitjana de 2.100 oients simultanis en els programes de més audiència, i excepcions com el partit de futbol València-Barça, del passat mes de maig, que va ser escoltat per més de set mil persones en directe gràcies a Internet.

FORÇA DESCONEIXEMENT

Cinto Niqui, el director del programa *L'Altra Ràdio* de RNE4 –espai que recentment han celebrat els seus 25 anys–, creu que, en general, les emissores desconeixen tot el que envolta el món de podcasting. "Molts companys d'ofici hi són totalment aliens, i també les direccions de les emissores que s'ocupen de problemes de continguts o

Segons alguns experts, en el futur el món interactiu pot acabar amb la ràdio tradicional.

laborals i obliguen a deixar al marge aquestes innovacions. Potser el podcasting quedarà implementat d'aquí a tres o quatre anys, perquè encara és molt recent".

Vicent Partal, director de Vilaweb i del programa *L'Internauta* a Catalunya Ràdio, diu que aquesta tardor provaran d'incorporar el podcasting al diari electrònic. "Mirarem com funciona i si podem fer-hi alguna cosa". Segons Partal, aquesta tecnologia pot ser molt útil a la ràdio convencional, perquè es pot convertir en una eina de preservació dels seus continguts". I continua: "El que no sé és si seran capaces de provar-lo, perquè pateixen el mateix mal que la majoria dels mitjans tradicionals: no acaben de veure la seva utilitat". Cinto Niqui contempla un munt de possibilitats per a les ràdios

convencionals. "Si els grans arxius radiofònics s'haguessin digitalitzat es podrien oferir per Internet, perquè és un servei que amb un pagament baix podries tenir la Història de la ràdio "a la carta". Seria molt útil per a les universitats de Periodisme, Història o per a particulars, per recordar i sentir

Mentre uns creuen que pot ser molt útil a la ràdio convencional, d'altres no acaben de veure la seva utilitat

les primeres emissions d'aquest mitjà. I això es podria escoltar des de qualsevol reproductor MP3". El director de *L'Altra Ràdio* aporta un argument més a favor del podcasting: "pot beneficiar a les ràdios de tipus alternatiu així com a petits col·lectius

socials i escoles que tenen a la Xarxa una audiència molt gran i que, en canvi, és impossible d'aconseguir amb les ones".

Vicent Partal es queixa que la ràdio pública nord-americana fa podcast de tot, però que a Europa sembla "que hi ha una veneració per la torre de comunicacions. El que pot passar és que el món interactiu es mengi el tradicional".

Per a Antoni Esteve, director de LaviniaTV, en l'actualitat estem entrant en l'època d'on res està lligat a un horari. "Els mitjans convencionals que pitjor gestionin aquest canvi, els més pesats d'estructura, poden acabar sent arrossegats per aquesta evolució cap a la asincronia", afirma.